

In het boek *Niemand weet dat ik een mens ben* vertellen acht niet-begeleide minderjarige vluchtelingen in ons land hun leven aan Erwin Mortier. Verhalen die soms diepe trauma's laten horen, heel veel gepijnigd zwijgen, en andere verhalen die nooit helemaal worden verteld. Lieve Blancquaert maakte er beklijvende portretten bij. Voor *De Morgen* gingen Mortier en Blancquaert praten met Mike De Preetere, oud-lid van de scheepvaartpolitie in Zeebrugge, een van de havens van waaruit ontelbare mensen illegaal Groot-Brittannië willen bereiken. Nu begeleidt hij als voogd minderjarige vluchtelingen door de procedure waarmee ze al dan niet erkend kunnen worden.

DOOR ERWIN MORTIER / FOTO'S LIEVE BLANQUAERT

De vervreemding en verlorenheid van die kinderen, dat is onvoorstelbaar. De meesten hebben letterlijk niets als ze hier aankomen

"Er is een tekort aan voogden, aan pleeggezinnen. Ook aan plaatsen voor begeleid zelfstandig wonen. Jonge mensen die niet meer in de asielpcedure zitten en een positief antwoord gekregen hebben, krijgen vanaf hun zestiende kamertraining. Na hun zeventiende kunnen ze begeleid zelfstandig gaan wonen, maar dan moeten ze wel ergens een plaats vinden. De meesten hebben geen centen. Ze moeten iets gaan huren. Om te huren moeten ze meteen een huurwaarborg betalen. Eventueel krijgen ze dan een lening, die ze wel moeten terugbetalen. Het is tenslotte de bedoeling dat ze zelfstandig leren wonen, zij het onder begeleiding. Maar als je bij de diensten hoort welke moeilijkheden ze hebben om voor die jongeren een woning te vinden... Zodra eigenaars horen dat het om vreemdelingen gaat, is het meestal voorbij. Onze samenleving is hard, bikkelhard.

"Toen ik nog in Zeebrugge werkte, maakten we er een punt van allerlei organisaties uit te nodigen. Opvangcentra en zelfs de dienst voogdij kwamen bij ons kijken om te zien hoe onze aanpak werkte. Maar we lieten ook safe houses zien, plaatsen waar vluchtelingen verblijven voor ze naar de haven worden gebracht. Iedereen denkt dat dat letterlijk veilige hui-

zen zijn. Maar er was bijvoorbeeld zo'n safe house dat onder een brug lag. Niet meer dan een hoop zand onder een brug, maar ze zaten daar tenminste droog. En de safe houses in verlaten panden, die waren niet om aan te zien: overal uitwerpselen, het krioelde er van de ratten. Ik heb ooit nog de bevoegde parketmagistraat en wat collega's zo'n pand getoond. 'Ik moet jullie wel waarschuwen', zei ik. 'We zijn wel een en ander gewoon', antwoordde iemand. Die is kokhalzend weer naar buiten gelopen. Het was belangrijk buitenstaanders daarmee te confronteren, vond ik. Dat deden we ook met studenten van sociale hogescholen. Die jongelui waren stoer en luidruchtig voor ze zo'n safe house gezien hadden, maar meestal waren ze daarna heel erg stil."

Migratiepolitiek

"Als mijn werk, eerst als politieman en nu als voogd, me van iets bewust heeft gemaakt, dan wel van de kortzichtigheid aan onze kant. Een kortzichtigheid die meestal voortkomt uit een gebrek aan informatie. Misschien zou ons secundair onderwijs ook hieraan een paar uur aandacht kunnen besteden. Het kan me soms zo tegen de borst stuiten als ik hoor zeggen: 'Die vreemdelingen, ze moeten allemaal integratielessen volgen.' Terwijl wij allemaal nood hebben aan integratielessen. Er wordt zo weinig aan gedaan om de mensen te informeren, en ook te confronteren, zoals mijn collega's en ik deden in Zeebrugge.

"Het gevoel dat we in een andere wereld leven, die niet meer zal veranderen, is natuurlijk ook makkelijk te exploiteren. Illegalen en vreemdelingen stellen electoraal niet veel voor, en ook op dat vlak heb ik toch zo mijn bedenkingen. Niet tegen de migratiepolitiek op zich, want ook daarin moeten we realistisch zijn. We kunnen eenvoudigweg niet alle deuren openzetten en

roepen: 'Iedereen welkom!' Maar ik heb het soms moeilijk met het grote verschil tussen de realiteit en wat je in het openbare domein te zien krijgt. Je hoort dan bijvoorbeeld dat er weer zoveel honderd miljoen voorzien wordt voor zaken die met vluchtelingen te maken hebben, zoals de inrichting van de dienst voogdij. Ik heb veel bewondering voor het blijvende enthousiasme van de mensen daar. Maar als je geen voogden vindt, als er eens te meer geen opvangplaatsen vrij zijn... Of neem de opvangcentra. De omstandigheden waarin de mensen daar moeten werken kun je haast niet beschrijven. Ook daar zie je een groot verloop. Die mensen zijn binnen de kortste keren totaal op. En dat wordt allemaal weggepoetst.

"Ik weet ook niet wat de beste manier is om daar verandering in te brengen. Je kunt moeilijk iedereen verplichten twee dagen per jaar verlof te nemen om safe houses of opvangcentra te bezoeken. Maar dat het anders kan, dat is een feit. Daar ben ik van overtuigd."

Erwin Mortier en Lieve Blancquaert, *Niemand weet dat ik een mens ben. Minderjarige vluchtelingen en hun verhaal*, Uitgeverij De Bezige Bij, 285 pagina's